

SK

SANCO/6429/2009 Rev. 4 (POOL/D5/2009/6429/6429R4-SK.doc)

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 28.10.2009

KOM(2009)584 v konečnom znení

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Možnosti označovania, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, a vytvorenie
európskej siete referenčných stredísk pre ochranu a dobré životné podmienky zvierat**

{SEK(2009)1433}

{SEK(2009)1432}

OBSAH

1.	Súvislosti a všeobecné ciele	4
2.	Ako zvýšiť povedomie a transparentnosť, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat.....	4
3.	Dobré životné podmienky zvierat a ich asociácia s inými znakmi vysokej kvality.....	5
4.	Informovanie spotrebiteľov a marketingové stratégie	7
5.	Informačné a vzdelávacie kampane	7
6.	Medzinárodný rozmer	9
7.	Rôzne normy a ich porovnanie	9
8.	Transparentnosť a vedecký výskum v súvislosti s dobrými životnými podmienkami zvierat.....	10
9.	Záver	11

Úvod

Diskusia o tom, ako zlepšiť komunikáciu so spotrebiteľmi, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat v živočíšnej výrobe, prebieha v Európskej únii už niekoľko rokov, minimálne od roku 2002, kedy bola prijatá správa Spoločenstva s názvom „Právne predpisy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat z farmových chovov v tretích krajinách a ich vplyvy na EÚ“.

Konferencia „Pohoda zvierat – zlepšenie situácie pomocou označovania?“ (Brusel, 28. 3. 2007), ktorú spoločne organizoval Európsky hospodársky a sociálny výbor, Európska komisia a nemecké predsedníctvo Rady, umožnila prvú rozsiahlu diskusiu so zástupcami všetkých zainteresovaných skupín. Na základe výsledkov tejto konferencie Rada ministrov prijala v máji 2007 závery týkajúce sa označovania dobrých životných podmienok zvierat a vyzvala Komisiu, aby predložila správu s cieľom umožniť hlbšiu diskusiu o tejto otázke.

Komisia preto zadala externému dodávateľovi vypracovanie **štúdie uskutočniteľnosti**¹ spolu s rozsiahlymi konzultáciami zainteresovaných strán na účely ďalšieho posúdenia tejto otázky a zhromaždenia čo najväčšieho počtu príspevkov týkajúcich sa tejto otázky od zainteresovaných strán v EÚ a mimo nej. Štúdia bola dokončená v januári 2009.

V prvom akčnom pláne Spoločenstva na ochranu a dobré životné podmienky zvierat na roky 2006 – 2010² sa vymedzuje smerovanie politík Spoločenstva a súvisiace činnosti na nasledujúce roky s cieľom pokračovať v presadzovaní prísnych noriem, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, a to tak v EÚ, ako aj na medzinárodnej úrovni, s ohľadom na podnikateľské príležitosti, ktoré dobré životné podmienky zvierat znamenajú pre výrobcov pri súčasnom rešpektovaní etického a kultúrneho rozmeru otázky dobrých životných podmienok zvierat. Ekologické poľnohospodárstvo a dobrovoľné schémy ako „Label Rouge“ alebo „Freedom Food“ sú jasnými príkladmi takýchto podnikateľských možností.

Kľúčovým prvkom implementácie uvedeného akčného plánu³ je „informačná platforma zameraná na dobré životné podmienky zvierat“ vytvorená v rámci 7. rámcového programu EÚ s cieľom uľahčiť dialóg a výmenu skúseností medzi zainteresovanými stranami. Lepšia informovanosť spotrebiteľov ponúka perspektívu účinného cyklu, kde majú spotrebiteľia dopyt po potravinách, pri výrobe ktorých boli viac rešpektované dobré životné podmienky zvierat, čo sa prostredníctvom dodávateľského reťazca vráti späť k prvovýrobcovi, ktorý môže za svoj výrobok dostať vyššiu cenu a tým získať späť časť prípadných vyšších výrobných nákladov. Keďže lepšie životné podmienky zvierat často znamenajú vyššiu produkciu, pre výrobcov tento systém predstavuje mnoho možností vytvoriť situáciu, z ktorej budú mať prospech všetci zúčastnení. Dialóg medzi organizáciami na ochranu zvierat, vládnymi orgánmi, politikmi, výrobcami, maloobchodníkmi a spotrebiteľmi môže skutočne pomôcť k zvýšeniu povedomia a k zlepšeniam, pokiaľ ide o chovateľské postupy, spotrebiteľskú voľbu a právne predpisy.

V uvedenej štúdiu uskutočniteľnosti, ako aj v stanoviskách zainteresovaných strán bola zdôrazňovaná potreba integrovať rôzne oblasti politiky, ktoré súvisia s ochranou zvierat. Pokiaľ ide o ochranu zvierat, ako činnosti vhodné na náležitú európsku koordináciu boli

¹ Úplné znenie štúdie vrátane jej záverov je dispozícii na tejto webovej adrese:

http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/farm/labelling_en.htm

² http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/actionplan/actionplan_de.htm

³ <http://www.animalwelfareplatform.eu>

uvádzané rozsiahle oblasti činnosti, ako je vytvorenie stratégií komunikácie s občanmi, pokiaľ ide o hodnotu výrobkov vyrobených pri rešpektovaní vyšších noriem týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat, alebo rozvoj európskych strategických investícií v oblasti výskumu.

Celkovým cieľom opatrení v tejto oblasti je uľahčiť spotrebiteľom rozpoznanie a voľbu výrobkov, pri výrobe ktorých boli rešpektované dobré životné podmienky zvierat, a tým finančne motivovať výrobcov k zlepšovaniu dobrých životných podmienok zvierat.

1. SÚVISLOSTI A VŠEOBECNÉ CIELE

Výsledky štúdie uskutočniteľnosti poukázali na potrebu prehĺbiť diskusiu o tom, ako zlepšiť informovanosť o dobrých životných podmienkach zvierat a doladiť najvhodnejšie nástroje. Prostredníctvom tejto správy chce Komisia uľahčiť politickú diskusiu, najmä s Európskym parlamentom, Radou, Európskym hospodárskym a sociálnym výborom a Výborom regiónov, v nadväznosti na uvedenú štúdiu uskutočniteľnosti. Metodika použitá pri príprave tejto správy je v súlade s prístupom, ktorý Komisia zaujala vo svojej všeobecnej politike kvality v poľnohospodárstve.

V tejto správe sa tvrdí, že politika EÚ v oblasti informovania o dobrých životných podmienkach zvierat v živočíšnej výrobe by mala v budúcnosti poľnohospodárom poskytnúť podporu nevyhnutnú pre víťazstvo v bitke o kvalitu – inými slovami, aby boli schopní poskytovať kvalitné výrobky a informovať spotrebiteľov o tom, akým spôsobom odpovedajú na ich požiadavky, a získať za to ocenenie.

Otázkami, ktorými sa táto správa zaoberá, je:

- do akej miery prispievajú súčasné nástroje, právny rámec a opatrenia týkajúce sa informovania o kvalite dobrých životných podmienok zvierat v poľnohospodárskej výrobe v EÚ k splneniu tohto cieľa,
- či a ako by sa mohli zlepšiť, aby sa tento cieľ dosiahol lepšie a
- aké prípadné nové mechanizmy sú potrebné na dosiahnutie tohto cieľa.

Výsledky politickej diskusie o tejto správe sa zohľadnia aj v rámci hodnotenia politiky Spoločenstva v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ktoré vypracuje Komisia a ktoré bude pokračovať v roku 2010.

2. AKO ZVÝŠIŤ POVEDOMIE A TRANSPARENTNOSŤ, POKIAĽ IDE O DOBRÉ ŽIVONÉ PODMIENKY ZVIERAT

Chov zvierat v EÚ je známy svojimi prísnyimi normami, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat. Právne predpisy týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat v EÚ majú dlhoročnú tradíciu a prvé právne predpisy Spoločenstva boli prijaté v 1974. Súčasný právny predpis Spoločenstva týkajúci sa dobrých životných podmienok zvierat obsahuje minimálne normy, ktoré musia rešpektovať všetci výrobcovia. Ak sa uplatňujú vyššie normy, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, výrobcovia musia nájsť spôsoby ako získať za svoje výrobky cenu, ktorá by zodpovedala pridanej hodnote, ktorú svojim výrobkom poskytnú, a kompenzovala by

im vynaložené investície. Jednou z možností je zaujať prístup ekologického poľnohospodárstva, v ktorom sa na základe európskeho akčného plánu⁴ podčiarkla dôležitosť politik, ktorými sa riadi trh. Dobrovoľná komunikácia o vlastnostiach výrobku, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat (napr. Freedom Food) predstavuje ďalší dodatočný spôsob stimulácie spotrebiteľského záujmu.

V analýze výsledku dvoch prieskumov Eurobarometra⁵, ako aj v štúdiu uskutočniteľnosti⁶, pokiaľ ide o označovanie dobrých životných podmienok zvierat, sa navrhuje, že označovanie dobrých životných podmienok zvierat založené na spoľahlivých vedeckých poznatkoch a posúdené na základe harmonizovaných požiadaviek by mohlo spotrebiteľom umožniť rozhodovať sa pri nákupe na základe informácií a umožniť výrobcovi profitovať z možností, ktoré ponúka trh.

Je dôležité zvážiť, ako by sa v EÚ a mimo nej mohli lepšie spropagovať požiadavky a normy dodržiavané poľnohospodármi, ktoré v súčasnosti prekračujú minimálne normy týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat stanovené v európskych právnych predpisoch. Ďalšou otázkou na diskusiu je, či sa tento cieľ najlepšie dosiahne označovaním (založeným na súkromných alebo verejných normách), verejnými informačnými kampaňami alebo kombináciou rôznych nástrojov.

3. DOBRÉ ŽIVOTNÉ PODMIENKY ZVIERAT A ICH ASOCIÁCIA S INÝMI ZNAKMI VYSOKEJ KVALITY

V tejto oblasti prebieha štúdia uskutočniteľnosti, v ktorej sa preskúmali viaceré značky kvality ako je Label Rouge, Freedom Food a Neuland, a dodatočné nezávislé európske štúdie (Welfare Quality⁷; EconWelfare⁸; Q-PorkChains⁹; EAWP¹⁰). Ekologické poľnohospodárstvo sa už v celej EÚ a mimo nej spája so spotrebiteľmi s vyššími nárokmi na dobré životné podmienky zvierat. Okrem toho spotrebiteľia

⁴ Európsky akčný plán pre ekologické potraviny a poľnohospodárstvo KOM(2004) 415 v konečnom znení.

⁵ Prieskumy Eurobarometra 2005 a 2006: http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/survey/index_en.htm

⁶ Kľúčové závery zo „Štúdie uskutočniteľnosti o označovaní, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, a zriadení referenčného strediska Spoločenstva pre ochranu a dobré životné podmienky zvierat“, ktorú predložilo konzorcium pre hodnotenie potravinového reťazca (*Food Chain Evaluation Consortium*) a uverejnilo spolu s touto správou (ďalej len „štúdia uskutočniteľnosti“): „Medzi zainteresovanými stranami existuje široký konsenzus o tom, že v súčasnosti existuje množstvo problémov, pokiaľ ide o informácie týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat v súvislosti s výrobkami živočíšneho pôvodu. Príslušné organizácie zainteresovaných strán pravidelne uvádzajú dve oblasti: problémy s normami/tvrdeniami v súvislosti s dobrými životnými podmienkami zvierat a nedostatok uvedomelosti spotrebiteľov a porozumenia logám/označeniam. Takmer nikto z respondentov prieskumu organizácií zainteresovaných strán uskutočneného na úrovni EÚ neuviedol, že neexistujú žiadne relevantné problémy.“

⁷ Welfare Quality®: Science and society improving animal welfare in the food quality chain – projekt financovaný EÚ (<http://www.welfarequality.net>).

⁸ EconWelfare: Good animal welfare in a socio-economic context: projekt určený na propagáciu informácií o vplyve zlepšovania noriem týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat na zvieratá, výrobný reťazec a európsku spoločnosť - projekt financovaný EÚ (<http://www.econwelfare.eu>).

⁹ Q-PorkChains: Improving the quality of pork for the consumers – projekt financovaný EÚ (<http://www.q-porkchains.org>).

¹⁰ EAWP: European Animal Welfare Platform: pokrok v dobrých životných podmienkach zvierat prostredníctvom potravinového reťazca – projekt financovaný EÚ (<http://www.animalwelfareplatform.eu>)

ekologické poľnohospodárstvo ľahko identifikujú vďaka logu EÚ, ktoré sa obnoví a stane sa povinným od 1. júla 2010.

V marketingových stratégiách týkajúcich sa označovania, ako aj v štúdiách sa podčiarklo, že značná časť občanov si želá byť informovaná nielen o „fyzických kvalitách“ ako je obsah želaných a neželaných zložiek potravín, ale aj o iných kvalitách nimi kupovaných potravín, ktoré zahŕňajú etické faktory súvisiace s chovom a spôsobom zaobchádzania so zvieratami¹¹.

Zo spotrebiteľskej perspektívy sú dobré životné podmienky zvierat predovšetkým otázkou dôvery. To znamená, že ak sú takéto tvrdenia uvedené, spotrebiteľia nie sú v súčasnosti v mnohých prípadoch schopní sami si overiť skutočnú úroveň dobrých životných podmienok zvierat. Pokiaľ ide o celkový trh s potravinami v EÚ, takéto výrobky však ešte stále predstavujú iba jeho malú časť. Prieskumy naznačujú, že toto by mohlo odzrkadľovať nedostatok informácií a transparentnosti trhu.

V EÚ neexistujú žiadne harmonizované požiadavky na označovanie noriem týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat alebo spôsoby ich posudzovania. Určité zainteresované strany podporili zásadu, že čím viac sa na maloobchodnom trhu vyskytuje súkromné označovanie dobrých životných podmienok zvierat, tým viac je potrebné určiť metodiku posudzovania a porovnávania noriem týkajúcich sa dobrých životných podmienok.

V tejto súvislosti sa vynára otázka, či existujú nejaké nástojčivé problémy, ktoré vznikli multiplikáciou noriem súkromných schém označovania dobrých životných podmienok zvierat na vnútroštátnej úrovni, ktoré by odôvodňovali vytvorenie schémy na úrovni EU. Je jasné, že v prípade akejkoľvek takejto schémy EÚ, ktorou by sa mohlo predísť segmentácii vnútorného trhu a uľahčil by sa obchod vnútri Spoločenstva, by sa muselo dokázať, že môže pridať hodnotu aj existujúcim súkromným schémam, a aj nariadeniu o ekologickej výrobe¹² bez toho, aby im uškodila.

Hoci väčšina spotrebiteľov je citlivá na otázku ceny, výsledky viacerých prieskumov v uplynulých rokoch odhalili existenciu skupín spotrebiteľov, ktorí sa zaujímajú o nákup výrobkov s osobitnými kvalitami a vlastnosťami vrátane znakov dobrých životných podmienok zvierat. V mnohých členských štátoch tento segment spotrebiteľov hľadajúcich kvalitu vytvára trhové možnosti pre výrobky s vyššími normami týkajúcimi sa dobrých životných podmienok zvierat ako jediného kritéria kvality alebo spolu s ďalšími nadštandardnými vlastnosťami. Jedným osobitne relevantným príkladom je trh s ekologickými potravinami, kde harmonizácia na úrovni EÚ otvorila dvere novému spotrebiteľskému segmentu: logo ekologického poľnohospodárstva ponúka spotrebiteľom dôveru v pôvod a kvalitu ich potravín a nápojov a jeho prítomnosť na akomkoľvek výrobku je zárukou súladu s nariadením EÚ o ekologickom poľnohospodárstve, čo poskytuje záruku vyšších noriem týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat prostredníctvom účinnej kontroly a osvedčovania v celej EÚ.

¹¹ Welfare Quality®: Science and society improving animal welfare in the food quality chain – projekt financovaný EÚ (<http://www.welfarequality.net>).

¹² Nariadenie Rady č. 834/2007 a jeho vykonávacie predpisy: nariadenie Komisie (ES) č. 889/2008.

Niektoré existujúce schémy označovania sa zaoberajú požiadavkami na dobré životné podmienky zvierat spolu s ďalšími normami kvality, ako je ekologické poľnohospodárstvo alebo ochrana životného prostredia. Z tohto dôvodu sa bude musieť starostlivo zvážiť pridaná hodnota novej schémy označovania dobrých životných podmienok zvierat na úrovni EÚ v súvislosti s existujúcimi schémami, ako aj spôsob, ako sa vyhnúť akémukoľvek možnému prekrytiu.

4. INFORMOVANIE SPOTREBITEĽOV A MARKETINGOVÉ STRATÉGIE

Zavedenie „vyhradených výrazov“ je spôsob, ako informovať kupujúcich a spotrebiteľov o vlastnostiach výrobku a spôsoboch produkcie. Povinné alebo dobrovoľné požiadavky na používanie „vyhradených výrazov“, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, založených na spôsoboch produkcie alebo na štandardizovaných indikátoroch dobrých životných podmienok zvierat by si vyžadovali vypracovanie špecifických európskych noriem a museli by sa vzťahovať na príslušné druhy a produkty so všeobecným rámcom.

Príkladom existujúceho povinného používania „vyhradených výrazov“ v EÚ sú normy uvádzania na trh konzumných vajec. Právnymi predpismi v oblasti uvádzania vajec na trh sa ukladá povinnosť označovať vajcia v škrupine systémom produkcie, ktorým sa získali. Sú povolené štyri označovania systému produkcie: vajcia z klietkového chovu, vajcia z podstielkového chovu, vajcia z chovu vo voľnom výbehu a biovajcia; požiadavky na tieto systémy produkcie sú stanovené v právnych predpisoch a indikácie na označení poskytujú spotrebiteľom informácie, ktoré by si mohli interpretovať ako indikátor dobrých životných podmienok zvierat a používať ich pri nákupe vajec. Od implementácie týchto právnych predpisov takmer vo všetkých členských štátoch významne vzrástol percentuálny podiel produkcie vajec, ktoré nepochádzajú z klietkového chovu. Právne predpisy v oblasti uvádzania vajec na trh pravdepodobne zohrávali úlohu, pokiaľ ide o umožnenie spotrebiteľom preorientovať sa od nakupovania vajec v škrupine pochádzajúcich z klietkového chovu na nakupovanie vajec produkovaných inými systémami za predpokladu, že systémy produkcie vajec, ktoré nepochádzajú z klietkového chovu, poskytujú zvieratám lepšie životné podmienky. Okrem toho sú príklady existujúcich možných „vyhradených výrazov“ stanovené v normách pre uvádzanie hydinového mäsa na trh, kde sú označenia metódy chovu podrobne definované a chovatelia musia spĺňať špecifikácie stanovené na používanie „vyhradených výrazov“.

Bude dôležité zvážiť výhody a nevýhody stanovenia definícií dobrovoľných alebo povinných „vyhradených výrazov“ v obchodných normách na úrovni EÚ v súvislosti so systémami produkcie, ktoré uvádzajú určité úrovne dobrých životných podmienok zvierat, najmä pokiaľ prekračujú minimálne normy stanovené v právnych predpisoch.

5. INFORMAČNÉ A VZDELÁVACIE KAMPANE

Je známe, že okrem ceny sú rozhodnutia spotrebiteľov pri nákupe ovplyvnené veľkým počtom interpersonálnych (kultúra, spoločenské normy, spoločenské postavenie, vplyvy skupiny a rodiny) a intrapersonálnych faktorov (angažovanosť, emócie, motívy, postoje, normy, osobnosť). V zásade platí, že čím viac informácií bude poskytnutých na označení, tým viac sa spotrebiteľom umožní informovane sa

rozhodovať. Ak nie sú dostatočne informovaní o pridanej hodnote výrobkov, pri výrobe ktorých sa rešpektujú dobré životné podmienky zvierat, nemožno očakávať, že by zaplatili cenu, ktorá odzrkadľuje vyššiu kvalitu výrobku.

V štúdiu uskutočniteľnosti sa ukazuje, že označovanie bude mať požadovaný účinok pravdepodobne najmä vtedy, ak sú spotrebiteľia a) príslušne informovaní o význame označenia, b) ak sú poskytnuté informácie okamžite pochopiteľné a c) ak sa spotrebiteľia (alebo príslušné podskupiny) v zásade zaujímajú o to, aby týmito informáciami disponovali pri ich rozhodovaní sa o nákupe. Podľa údajov Eurobarometra je to prípad výrobkov, ktoré pochádzajú zo systémov produkcie rešpektujúcich dobré životné podmienky zvierat.

Výsledky štúdie uskutočniteľnosti ukazujú, že označovanie, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, môže zvýšiť povedomie spotrebiteľov a urýchliť prenikanie na trh výrobkov, pri výrobe ktorých sa rešpektujú dobré životné podmienky zvierat, ktoré prekračujú minimálne požiadavky stanovené v právnych predpisoch EÚ. Toto bolo jedným z hlavných cieľov viacerých zainteresovaných strán. V dôsledku toho by bol vývoj nových postupov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat viac motivovaný dopytom trhu. Dodatočné špecifické komunikačné iniciatívy by ďalej prispeli k zvýšeniu povedomia medzi občanmi, prevádzkovateľmi a výrobcami, pokiaľ ide o otázky dobrých životných podmienok zvierat. Zainteresované strany poukázali na to, že komunikácia sa musí zakladať na spoľahlivých vedeckých poznatkoch.

Nedávno sa vyvinuli opatrenia v oblasti informovanosti a vzdelávania spotrebiteľov s cieľom zvýšiť povedomie o chove zvierat a o pôvode živočíšnych výrobkov. Zainteresované strany uvítali tieto komunikačné činnosti a dokázalo sa, že sú užitočné pri zvyšovaní ocenenia iniciatív týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat, ktoré boli prijaté na európskej ako aj vnútroštátnej úrovni, zo strany širokej verejnosti. V rovnakom čase vzrástla viditeľnosť politik EÚ v tejto oblasti pre hlavných obchodných partnerov.

Dôležitou otázkou pre ďalšiu diskusiu je úloha, ktorú by mohli zohrávať verejné informačné kampane pri zvyšovaní povedomia európskych spotrebiteľov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a zvyšovania trhového podielu výrobkov, pri výrobe ktorých sa rešpektujú dobré životné podmienky zvierat. Medzi úspešné príklady komunikácie na úrovni EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat patrí webová stránka pre deti „Farmland“ a on-line balík nástrojov, ktorý je súčasťou nedávnej kampane na propagáciu ekologického poľnohospodárstva¹³. Okrem toho by sa tiež malo zvážiť, či by sa informačné kampane a vzdelávacie programy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat mali vyvíjať a organizovať na úrovni EÚ a/alebo na úrovni členských štátov.

13

http://ec.europa.eu/agriculture/organic/animal-welfare_en

6. MEDZINÁRODNÝ ROZMER

Na základe analýz uskutočnených Komisiou sú dobrovoľné schémy označovania povolené podľa práva WTO za predpokladu, že sú primerané a otvorené výrobcom v tretích krajinách, zatiaľ čo povinné označovanie by bolo v rámci WTO kontroverzejšie. Diskusie o obchodných vplyvoch politických reakcií na obavy spoločnosti ako sú dobré životné podmienky zvierat sú aktuálne vzhľadom na súčasný vývoj na medzinárodnej úrovni. WTO, OECD, OIE a CODEX v súčasnosti diskutujú o otázkach týkajúcich sa súkromných a verejných noriem a ich vplyvoch na obchod a prístup rozvojových krajín na trh.

Vplyv dobrovoľného osvedčovania na základe harmonizovaných požiadaviek na dobré životné podmienky zvierat na dovoz do EÚ by bol pravdepodobne pozitívny v prípade krajín, ktoré už zvažujú trvalo udržateľné formy živočíšnej produkcie a na produkciu pochádzajúcu z menej intenzívnych foriem chovu zvierat. Harmonizácia by umožnila lepší prístup na trh a dlhodobé plánovanie investícií.

Pokiaľ ide o medzinárodné obchodné záväzky EÚ, bude dôležité zvážiť spôsoby zaručujúce, že v prípade produktu pochádzajúceho z tretej krajiny, ktorý je v súlade s výrobnými požiadavkami EÚ, je oprávnené použiť akúkoľvek schému kvality EÚ a že táto schéma spĺňa záväzky EÚ, pokiaľ ide o WTO. Bude dôležité zvážiť vplyvy akejkoľvek takejto schémy na tretie krajiny s osobitným zameraním na partnerské rozvojové krajiny a ich schopnosť prispôsobiť sa.

7. RÔZNE NORMY A ICH POROVNANIE

Prieskumy ukazujú, že väčšina európskych spotrebiteľov uviedla, že pociťujú nedostatok informácií týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat zo strany výrobcov produktov, ktoré nakupujú. Toto je dôvod, prečo sa v akčnom pláne Spoločenstva na ochranu a dobré životné podmienky zvierat na roky 2006 – 2010 navrhol vývoj štandardizovaných indikátorov dobrých životných podmienok zvierat s cieľom poskytnúť nástroj založený na vedeckých poznatkoch, aby sa dobré životné podmienky zvierat stali merateľnými, ľahšími na presadzovanie a komunikáciu ľuďom. Projekt „Welfare Quality“ má slúžiť ako základ na vypracovanie vedeckých indikátorov založených na zvieratách. Toto by mohlo viesť k systému založenému nie na metóde produkcie, ale na výsledkoch na úrovni zvierat s cieľom klasifikovať dobré životné podmienky zvierat, čo by mohlo byť užitočné pre transparentné a dôveryhodné poskytovanie informácií spotrebiteľom. V tomto kontexte viaceré zainteresované strany podčiarkli, že európska sieť referenčných stredísk (European network of reference centres, ENRC) pre ochranu a dobré životné podmienky zvierat by mohla predstavovať konkrétnu možnosť poskytnutia technickej podpory pre ďalší vývoj systému.

Ďalší vývoj meracieho nástroja alebo mierky, ktoré by umožnili porovnanie noriem, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, v závislosti od druhov, systémov chovu a štádií dodávateľského reťazca, je súčasným trendom trhov na celom svete a je predmetom vedeckého výskumu. Posúdenie dobrých životných podmienok zvierat vo všetkých príslušných štádiách hodnotového reťazca (najmä chov, preprava a zabíjanie) je základom každého systému označovania, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat. V štúdiu uskutočniteľnosti sa odhalilo, že validita a spoľahlivosť

väčšiny indikátorov je často sporná. Zatiaľ navrhované komplexné indikátory, ako je „biologická odpoveď na stres“, boli kritizované (najmä zo strany vedcov a chovateľov) z dôvodu ich obtiažnej merateľnosti.

Niektoré zainteresované strany však zastávajú názor, že vedecká a transparentná validácia systémov chovu by výrobcom uľahčila komunikáciu vyšších noriem týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat verejnosti. Otázkou zostáva, či by sa takáto validácia mala uskutočňovať na európskej úrovni, a ak áno, ako.

8. TRANSPARENTNOSŤ A VEDECKÝ VÝSKUM V SÚVISLOSTI S DOBRÝMI ŽIVOTNÝMI PODMIENKAMI ZVIERAT

Podľa konzultácií zainteresovaných strán boli ako činnosti vhodné na náležitú európsku koordináciu uvádzané rozsiahle oblasti činnosti, ako je vytvorenie stratégií komunikácie s občanmi, pokiaľ ide o hodnotu výrobkov vyrobených pri rešpektovaní vyšších noriem týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat, alebo rozvoj európskych strategických investícií v oblasti výskumu.

Okrem toho sa už v akčnom pláne Spoločenstva na ochranu a dobré životné podmienky zvierat 2006 predpokladalo, že riadenie, aktualizácia a šírenie noriem týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat, ako aj príprava príslušných socio-ekonomických štúdií a posúdení vplyvu, by sa pri koordinovanom európskom prístupe mohli stať efektívnejšími. V dôsledku toho viaceré zainteresované strany uvažovali o možnosti lepšej koordinácie a využívania expertízy na európskej úrovni na vytváranie politiky v tejto oblasti.

V EÚ už existuje malé jadro príslušných inštitúcií, ktoré pracujú v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ako je Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA), Spoločné výskumné centrum (JRC) a národné referenčné laboratória. V súčasnosti sa však ich mandát nevzťahuje na všetky potrebné oblasti expertízy a najmä nie na funkciu koordinácie otázok dobrých životných podmienok zvierat na úrovni EÚ, na čo poukázali rôzne zainteresované strany.

Okrem toho európska vedecká komunita zavŕši päť rokov úzkej spolupráce v rámci projektu „Welfare Quality“. Konzultovaní vedci pri viacerých príležitostiach poukázali na význam dať prioritu vytvoreniu stálej európskej siete. Okrem toho viacerí medzinárodní obchodní partneri EÚ¹⁴ v oblasti vedy ako aj hospodárstva tiež žiadali, aby sa zachoval prístup sieťovej spolupráce, pričom ako príklad uviedli projekt „Welfare Quality“. Okrem toho hlavné zainteresované strany si všimli potrebu nezávislého zdroja informácií na úrovni EÚ, ako aj súčasné riziko duplikácie činností.

V tejto súvislosti sa v štúdiu uskutočniteľnosti analyzovali rôzne modely referenčných sietí a ich súvisiace náklady. Ako preferovaná možnosť sa dospelo k záveru, že európska sieť referenčných stredísk (ENRC), ktorá by mohla poskytnúť technickú podporu vývoju a implementácii politík v oblasti dobrých životných podmienkach zvierat vrátane osvedčovania a označovania, by sa mala zakladať na ústrednom koordinačnom inštitúte, ktorý by spolupracoval so sieťou príslušných

¹⁴ Partneri projektu „Welfare Quality“: <http://www.welfarequality.net/everyone/26562/7/0/22>.

výskumných inštitúcií v členských štátoch – všetkých uznaných Spoločenstvom. Toto je overenou metódou v oblasti potravinového reťazca, kde referenčné laboratória Spoločenstva koordinujú siete národných referenčných laboratórií¹⁵. Možné čiastkové úlohy vykonávané partnermi siete by mohli zahŕňať: vypracúvanie štúdií a hodnotení vplyvu, implementáciu cieleného výskumu v otázkach dobrých životných podmienok zvierat s významom pre Spoločenstvo, vykonávanie vzdelávacích aktivít a rozširovania atď.

Bude potrebné zvážiť, či by výhody, najmä pokiaľ ide o administratívne bremeno, vyvážili nevýhody vytvorenia európskej siete národných referenčných stredísk na vedeckú validáciu noriem týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat prijatých dobrovoľne a prispeli by k vývoju rôznych politík v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. Jednou z možností by bolo použiť ako referenciu existujúci model referenčných laboratórií Spoločenstva pre zdravie zvierat. Referenčné laboratória Spoločenstva sú financované z takzvaného „veterinárneho fondu“ (rozhodnutie Rady 2009/470/ES) na poskytovanie určitých vymedzených služieb a koordináciu národných referenčných laboratórií v záujme Spoločenstva.

9. ZÁVER

V tejto správe sa predstavil celý rad otázok týkajúcich sa označovania, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, a komunikácie a možného vytvorenia európskej siete referenčných stredísk pre ochranu a dobré životné podmienky zvierat založených na výsledkoch externej štúdie poskytnutej Komisii v januári 2009. Účelom správy je umožniť Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, aby uskutočnili rozsiahlu diskusiu o označovaní, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, o ktorú žiada Rada. Táto medziinštitucionálna diskusia poskytne základ pre úvahy Komisie pri vytváraní možných budúcich možností politiky¹⁶. Akékoľvek konkrétne návrhy, ktoré budú mať za následok politickú debatu, budú predmetom ďalšieho podrobného posúdenia.

¹⁵ Komisia uskutočnila externé hodnotenie systému RLS, ktoré bude uzavreté do konca roku 2009.

¹⁶ Pozri tiež správu o posúdení vplyvu priloženú k tejto správe (KOM(2009)xxxx).